

"REKABETÇİ OLMAK İÇİN NELER YAPILMALI?"

Sektörün küresel ölçekteki rekabetçiliği ürün geliştirmesine bağlı. Sanayi 4.0'a doğru gidiyorsak, bu zorunluluğu yüksek teknoloji ve iletişimle birleştirmesi gerekiyor.

"GELECEĞİ konuşmak için toplandık..." diye başladı söze Murat Akyüz. Dile kolay kendisiyle 15 yıldan fazladır tanışıyoruz. Pratik bir kanaat önderi olmasına rağmen, temel gerçekleri göz ardı etmediğini biliyorum. "Bugün neleri yanlış yaptığımızı da konuşalım elbette" diye sözlerine devam etti. Böylece beni haklı çıkardı. Sanıyorum 3 saate yakın dinledim sektörün liderlerini. Önümdeki kağıtlara bir çok not aldım. Hepsini söylemeyeceğim elbette burada. Toplantı beni bazı sonuçlara götürdü diyebilirim. Çözümlere de. Son söyleyeceğimi baştan söylemek adetimdir. Ancak bunu yapınca da heyecanı bitirmem.

PROF. DR. EMRE ALKİN

Kemerburgaz Üniversitesi
Rektör Yardımcısı

“Sektörün 'ölçek' konusunda bazı sıkıntıları var. Ölçeğin küçük olması bazı durumlarda avantaj, ancak toplam üretim içindeki payının bu kadar yüksek olmaması gerekir.”

KİMDİR?

1969 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İngilizce İktisat Bölümü'nü bitirdi. 2002 yılında profesör oldu. Çukurova Holding, Anadolu Endüstri Holding, Doğan Holding ve Altınbaş Holding'de çeşitli sorumluluklar üstlendi. TIM Genel Sekreterliği, Türkiye Finansman Şirketleri Genel Sekreterliği, Vergi Konseyi Üyeliği ve Türkiye Futbol Federasyonu Genel Sekreterliği yaptı.

Bu sonuca nasıl ulaştığımı anlatırken, ilgi uyandırmayı genellikle başarıyorum. Kimya sektörünün sorunları da çözümleri de aynı konularda birleşiyor. Hayat dediğimiz maceranın özü bu zaten. Bakış açısı çözüm odaklı olunca, sorunlar aynı zamanda geliştirilmesi gereken işler haline de gelebiliyor. Tek sorun, bazı sorunların çözümünün elinizde olmaması. Başkalarını ikna ederek geliştirmeniz gereken işler de var tabii. Neyse, öncelikli olarak kimya sektörünün dayanması gereken zemin ve sacayaklarından bahsedelim: Türkiye'deki her işte olduğu gibi kimya sektöründe de bir “Master Plan” eksikliği var. Ülkenin nereye gittiğine

dair bir master plan da yok gerçi. Ana vizyon ortada olmayınca, sektörel vizyon oluşturmak pek mümkün olmuyor. Birinci sacayağı sektöre ait bir plan olmalı diyelim. Pozitif taraftan bakarak. İkinci sacayağı ise Kimya gibi devasa bir sektöre lazım olan İç ve Dış Siyaset yaklaşımı diyelim. Bunun içinde komşularla ve hammadde tedariki yapılan ülkelerle ilişkilerden ihraç pazarlarına, dış ticaret rejiminden teşvik politikalarına kadar birçok unsur var. Devleti ve bürokrasiyi oluşturan kesimlerin, ekonomi derslerinde 100 yıldır anlatılan gerçeğe uygun davranması gerekir.

“Devlet üretimin maliyetini düşürmek için altyapı yatırımı yapar...”

Üçüncü sacayağı ise her sektörde sıkıntılı bir konu olan, resmi istatistik çalışmaları. Sektörün konumlanması ve geleceği için, hem sivil toplum hem de akademik alanda doğru analizlerin yapılabilmesi için başta TÜİK olmak üzere istatistik yayımlayan kurumların mutlaka çalışma yapması gerekiyor. Bu zamana kadar sektörler ile ilgili yapılan çalışmaların “survey” niteliğinde olduğunu söyleyebiliriz. Bunun için sektörün kanaat önderlerinin bu kurumlarla temasa geçmesini öneriyorum. Dördüncü sacayağı ise, “olmazsa olmaz” niteliğindeki Ar-Ge, İnovasyon ve bunların sonucu olan yeni ürünler. Sektörün küresel ölçekteki rekabetçiliği ürün geliştirmesine bağlı. Hele ki sanayi 4.0'a doğru gidiyorsa, bu zorunluluğu yüksek teknoloji ve iletişimle birleştirmesi gerekiyor. Şimdi bu sacayaklarının üzerine konacak olan kütleyi tarif etmeden, bunların dayanması gereken zeminin ne olduğunu söyleyeyim: “Eğitim”. Hani üzerinde bir türlü anlaşamadığımız, her türlü kritere göre geride kaldığımız eğitim. Hem ara eleman hem mühendis hem de işletmecisi eksikliği yaşıyoruz sektörde. Önce eksik kalan yerleri yabancılarla, gelecekte de bugünden başlayarak yetiştirdiğimiz gençlerle yola devam edeceğiz. Ama nasıl? Eğitim üzerinde yükselecek olan bu 4 sacayağının üzerine neleri koyacağımızı konuşalım şimdi de.

Ölçek konusundaki sıkıntılar

Sektörün “ölçek” konusunda bazı sıkıntıları var. Ölçeğin küçük olması bazı durumlarda avantaj, ancak toplam üretim içindeki payının bu kadar yüksek olmaması gerekir. Dev tesislerin odak alanında olmayan çözümleri, küçük ölçekteki sanayiler yaratabilir. Ancak ölçeği büyütme lazım. “Entegre yaklaşım” ikinci önemli konu. Eğitimden lojistiğe kadar etraflıca düşünülmüş bir entegrasyon gerekiyor sektöre. Kümeleşme ve seçilmiş alanlar olmadan sektörün küresel oyunculuğa devam etmesi güç. Tesisler, limanlara, demiryoluna yakın olmalı. Karayolu taşımacılığıyla Kimya Sektörünü geliştirmek imkansız gibi. Elbette “finansman” her işin merkezinde duruyor. Finans kuruluşlarının yaklaşımları projeler değil, teminat üzerine dayalı. Dolayısıyla büyük düşünenlerin büyük işler başarması kolay değil bu ülkede. “Ticaret Rejimi ve Maliye” yaklaşımı da başlı başına bir konu. Vergiler, teşvikler, ÖTV anlayışı, kredi kartı kısıtlamaları, iş kanunundan kaynaklanan pürüzler ve ithal hammaddeye yaklaşımlar sektörün canını sıkan kalemler. Her bir bakanlığın sektöre farklı bir bakış açısı var. Devletin yekpare bir bakış açısının olması gerekiyor. Sanıyorum zorluk burada. “Dış pazarlar” açısından AB kısa vadede önemini koruyacak gibi gözüküyor. Orta ve Uzun Vadede ise farklı pazarlar da odak alanında. Afrika bunlardan biri. Rusya ve İran ile ilgili iştah devam ediyor, ancak dış siyasetin burada ciddi etkisi var. İşlerin ters gittiği durumlarda pahalı tesisleri feda edecek durumlar ortaya çıkabiliyor. Dediğim gibi devletin yaklaşımı öncelikli mesele ama ana vizyonu bilmeden lobi yapmak istikrar sağlamayacaktır. Son olarak sektörün altını çizdiği 3 cümleyi sizlerle paylaşıyorum:

- “Sektör kendi içinde iyi anlaşıyor, diyalog sorunu yok”.
- “Kendimizi kamuya anlatmakta zorluk çekiyoruz.”
- “Eğitim şart ama okul sayısı yetmeyecek, sektör kendi eğitimlerini programlamak zorunda.”

Bir başka sektör toplantısında buluşmak üzere hoşça kalın... —